

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کارگاه آموزشی

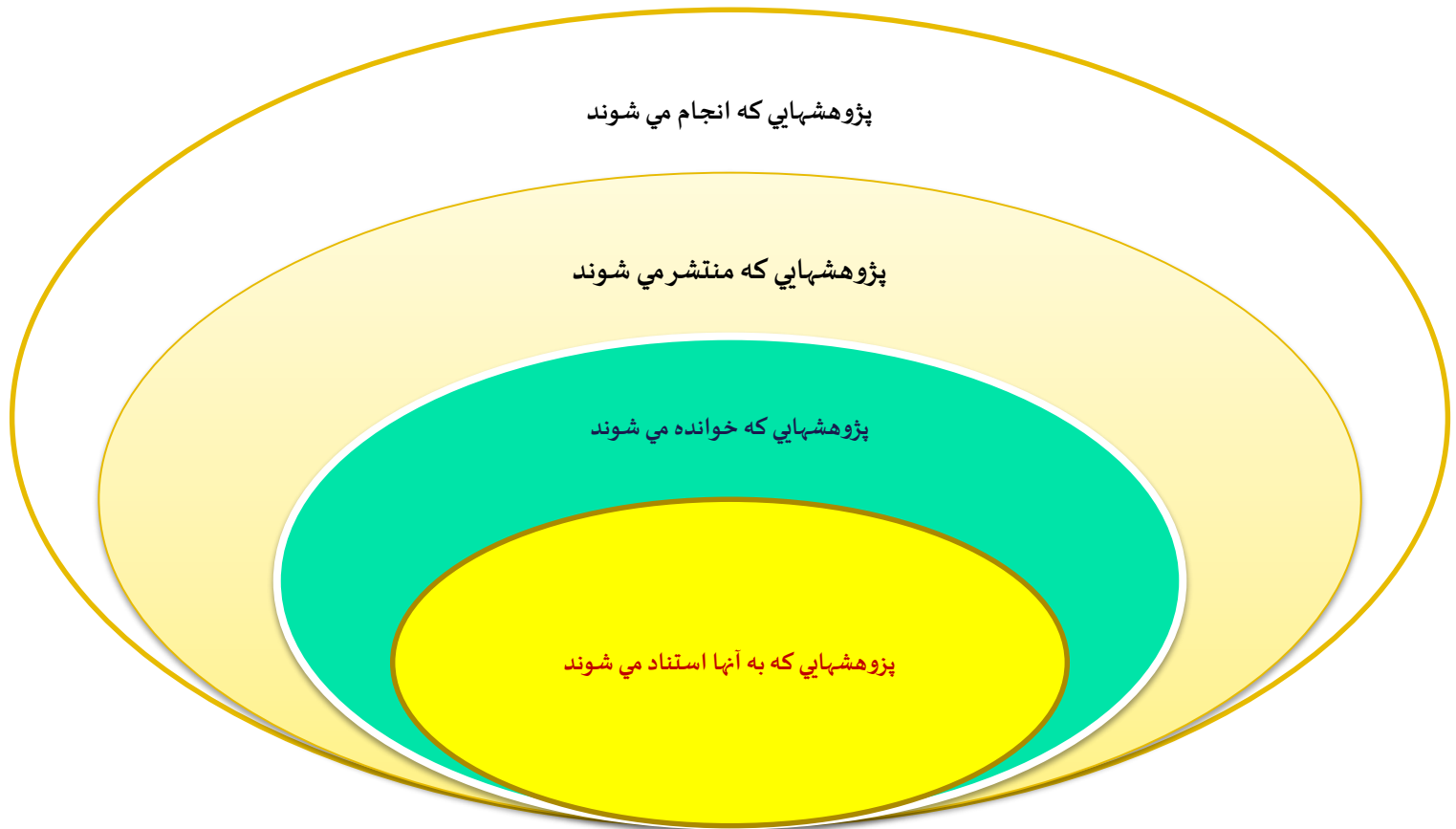
نیازسنجی پژوهشی

محمد رضا کشانی

E-mail: keshani.mohamadreza@yahoo.com

دی ماه ۹۴

پژوهشهایی که به آنها استناد می شود

تعریف واژه ها واصطلاحات

نیاز: «تعاریف و برداشتهای مختلفی برای نیاز ارایه شده است، صرف نظر از اختلاف نظرها و تفاوت در برداشت ها از دو جهت قابل بررسی است: نیازبه عنوان اسم و نیازبه عنوان فعل.

نیازبه عنوان اسم: شکاف بین وضع موجود و مطلوب و یا فاصله بین وضع جاری و وضعیت ایده آل
اما در اینجا نیاز نه وضع موجود و نه وضع مطلوب بلکه فاصله یا شکاف این دو است.

نیاز به عنوان فعل

عبارت است از آنچه که مورد احتیاج یا مطلوب است

به عبارت روشن تر نیاز در مقام فعل عبارت است از آنچه که ضروری است تا

فاصله و یا شکاف موجود را پر کند معمولاً به شکل راه حل های یا وسایل دسترسی به

یک هدف نمایان می شود.

نیازسنجی

به طور کلی نیازسنجی فرایند جمع آوری اطلاعات دربارهٔ **نیازهای افراد**، گروه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات و **اولویت‌بندی** آنها است تا از این رهگذر، زمینه لازم برای برطرف کردن این نیازها فراهم آید.

نیازسنجی پژوهشی

نیازسنجی پژوهشی به فرایند پیچیده شناسایی نیازهای پژوهشی بالقوه و تعیین

اولویت در بین پروژه های مختلف تحقیقاتی اشاره می کند تا از این رهگذر

مبنای قابل دفاعی برای تخصیص مؤثر منابع فراهم آید

نیازسنجی پژوهشی

در نیازسنجی پژوهشی محدودیت‌ها و نواقص شناسایی و ضمن ترسیم چشم انداز آینده برنامه های عملی منطبق بر پژوهش تدوین می گردد.

مفهوم نیازسنجی پژوهشی

با توجه به تعریف نیاز و نیازسنجی، نیازسنجی پژوهشی به فرایند پیچیده شناسایی نیازهای پژوهشی بالقوه و تعیین اولویت در بین پروژه های مختلف تحقیقاتی اشاره می کند تا از این رهگذر مبنای قابل دفاعی برای تخصیص مؤثر منابع فراهم آید

در عین حال ضروری است تا از لحاظ مفهومی بین **شناسایی نیازهای پژوهشی (RNI)**، **تعیین اولویت های تحقیقاتی (RPS)** و نیز **تخصیص منابع (RA)** تفاوت قایل شویم. این مفاهیم در حقیقت زیرمجموعه و بخش هایی از فرایند نیازسنجی پژوهشی هستند و به درک بهتر آن کمک می کنند.

شناسایی نیازهای پژوهشی

عبارت از فرایند شناسایی تمام طرح ها و عناوین پژوهشی بالقوه، صرف نظر از کیفیت و اولویت آنها است.

به عبارت روشن تر در شناسایی نیازهای پژوهشی، دستیابی به حداکثر عناوین و موضوعات تحقیقاتی هدف اصلی را تشکیل می دهد

تعیین اولویت های تحقیقاتی

به معنای فرایند گزینش و انتخاب برخی از عناوین برای پژوهش از بین مجموعه متنوعی از موضوعات پژوهشی است

تنها پس از اجرای شناسایی نیازهای پژوهشی و اولویت بندی آنها، یک سازمان یا مؤسسه می تواند مبنای علمی و منطقی معینی را برای تخصیص منابع به طرح های پژوهشی به صورت شفاف و قابل دفاع فراهم نماید.

اهداف نیازسنجی پژوهشی

۱- بسترسازی لازم برای بکارگیری نتایج و یافته های تحقیقات از طریق اجرای طرح های پژوهشی ضروری و مورد نیاز؛

۲- آینده نگری در امر پژوهش و پرهیز از تصمیم گیری های لحظه ای و غیر استراتژیک در حوزه پژوهش؛

۳- زمینه سازی برای ارتباط و اتصال هر چه بیشتر تصمیمات و تحقیقات از طریق انجام تحقیقات اساسی مورد نیاز سازمان یا وزارتخانه؛

۴- تدوین برنامه های پژوهشی مبتنی بر مشارکت کلیه گروه ها و عوامل دخیل در سطح سازمان.

وظایف شورای نیازسنجی پژوهشی

۱. بررسی و پیشنهاد طرح‌های نیازسنجی پژوهشی و تعیین اولویت آن‌ها؛
۲. امکان‌سنجی اجرای برنامه‌ها و طرح‌های نیازسنجی پژوهشی؛
۳. بررسی و تصویب طرح‌های پژوهشی و تعیین هزینه آن‌ها؛
۴. تایید صلاحیت علمی ناظرو (ناظران) علمی، مجری (تیم اجرایی) ناظرین پروژه‌ها؛ نظارت بر کیفیت و حسن اجرای طرح‌های پژوهشی؛
۵. جمع‌بندی و تکمیل نظرات ناظر (ناظران) طرح‌ها و ارایه به مجری طرح و کنترل میزان رعایت آن‌ها؛

وظایف شورای نیازسنجی پژوهشی

۶. بررسی و اظهار نظر در مورد گزارشهای پیشرفت کار برنامه‌ها و طرح‌های تحقیقاتی در دست اجرا؛
۷. بررسی و تأیید امتیاز ویژه طرح (۱۵ درصد حق انجام کار)
۸. اتخاذ تصمیم در خصوص انتشار نتایج طرح‌ها؛
۱۰. بررسی و اظهار نظر در موارد ارجاعی از طرف معاون پژوهش و مدیر کل مطالعات پژوهشی؛
۱۱. سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی برای تحقق مأموریت، وظایف و سیاست‌های معاونت پژوهش در حوزه نیازسنجی؛
۱۲. تصویب کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی و پژوهشی و سیمینارهای علمی در زمینه نیازسنجی پژوهشی.

رویکردهای نیازسنجی پژوهشی

- ۱- رویکرد آسیب شناختی
- ۲- رویکرد موضوعی / محتوایی
- ۳- رویکرد تقاضا - محور
- ۴- رویکرد عرضه - محور
- ۵- رویکرد اداری - مدیریتی
- ۶- رویکرد نظامدار

انواع رویکرد نیازسنجی پژوهشی

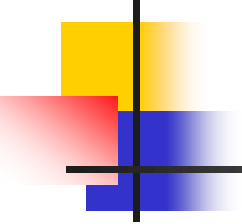
در فرایند تعیین اولویت های پژوهشی روش ها و رویکردهای مختلفی مطرح هستند که به

عنوان **ابزاری در دست محققان** از جمله این رویکردها، جهت تصمیم گیری در

خصوص **انتخاب بهترین طرح های پژوهشی** می باشند

کارگاه آموزشی

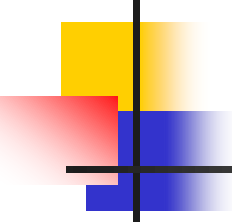
رهنمودهایی برای برنامه ریزی و سازماندهی کارگاه های آموزشی سازمان دهی،

کارگاه آموزشی مشارکت و همکاری افراد را به حداکثر می رساند و هدف دوگانه «آموزش» و «تولید» را محقق می سازد.

کارکنان و مدیران پژوهشی علاقه زیادی به کاربرد تکنیک های سازماندهی کارگاه آموزشی در وظایف کاری و حرفه ای خود نشان می دهند.

برخی از مدیران مدارس بزرگ کارگاه های آموزشی خاصی را برای کارکنان خود سازمان داده اند تا بمنظور تلاش جهت شناسایی اولویت های پژوهشی در حوزه هایی نظیر برنامه ریزی درسی، انضباط مدرسه، اخلاق و جو حاکم بر مدرسه، و ... از روش های نوین و مؤثرتر بهره جویند.

یک کارگاه آموزشی برای تحقق اهداف معینی در یک قلمرو علمی یا حرفه ای خاص طراحی می شود.

کارگاه آموزشی با توجه به ماهیت مفروض آن، باید بسیار انعطاف پذیر می باشد. اصول اساسی نظیر مشارکت، همکاری و کمک، توافق، بازخورد و تولید بسیار مهم می باشد.

برگزاری کارگاه آموزشی تلاشی است برای کاربرد این اصول تا از طریق آن اولویت های تحقیقاتی شناسایی و در دستور کار قرار گیرد.